

ВИВЧЕННЯ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЖІНОЧОЇ ЗЛОЧИННОСТІ - НЕОБХІДНА УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДІВ ЩОДО ЇЇ ЗАПОБІГАННЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ

Юзва Л.В., здобувач ступення вищої освіти магістра 2-го курсу навчально-наукового інституту №1 Національної академії внутрішніх справ.

Науковий керівник: доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Миронюк Т.В.**

Відсутність науково-обґрунтованих рекомендацій особливостей розслідування того чи іншого виду злочинів, вчинених жінками, негативно відбивається на практиці боротьби зі злочинністю. Тому розробка окремих методик запобігання злочинів проти життя та здоров'я особи, вчинених жінками і впровадження її рекомендацій в правоохоронну практику – одне з важливих завдань кримінології.

Хоча жіноча злочинність в жодному суспільстві не має домінуючого характеру, її дослідження є важливою кримінологічною проблемою. І насамперед тому, що рівень і структура цього виду злочинності значною мірою є показниками морального здоров'я суспільства, індикаторами його духовності, ставлення до основних людських цінностей.

Відомий лікар – психіатр Ч. Ломброзо стверджував, що жіноча злочинність – це складова частина всієї злочинності, яка підкоряється її загальним закономірностям та змінам.

Існують також інші визначення жіночої злочинності. Наприклад, І. М. Даньшин вважає, що жіноча злочинність – це сукупність злочинів, що вчиняються особами жіночої статі на певній території за певний проміжок часу [1; с.214].

При вчиненні злочинну дуже важливе значення має чуттєвість як складова жіночої психіки. На відміну від чоловіків в жіночій психіці важливу роль відіграють почуття материнства, опіки, співчуття, жалості, чуттєвість. Усі ці особливості відчутно впливають на дії та кінцевий результат вчинення жінкою злочину.

Також причинами жіночої злочинності є соціально – економічні негаразди, які в свою чергу впливають на соціально – психологічний стан сімейно – побутових відносин, які з часом переростають у сімейні скандали, а потім і в сам злочин.

Жіноча злочинність відрізняється від чоловічої за якісними показниками. Можна назвати дві сфери суспільного життя, де жінки вчиняють злочини.

По-перше, це сфера побуту, де жінок здебільшого штовхають до злочину негативні обставини сімейно-шлюбних, родинних відносин. У цій сфері жінки здебільшого вчиняють насильницькі злочини: вбивства, у тому числі й власної новонародженої дитини, заподіяння тілесних ушкоджень, хуліганство.

По-друге, це сфера, де жінка працює, виконує професійні функції, пов'язані з можливістю вільного доступу до матеріальних цінностей. Здебільшого це галузі торгівлі, громадського харчування, сільського господарства, легкої та харчової промисловості. Тут жінки найчастіше скоюють такі корисливі злочини, як викрадення майна шляхом крадіжок, привласнення, розтрата, або зловживання службовим становищем [2, с.152].

Переважає більшість жінок-злочинців мешкає у містах. У сільській місцевості жінки найчастіше вчиняють крадіжки й наносять тілесні ушкодження.

Основну масу злочинниць, які перебувають у місцях позбавлення волі, становлять жінки віком від 20 до 40 років (більш як 70%), що пов'язано зі зміною соціального статусу жінок, їх соціальною незахищеністю, безробіттям, посадовим становищем та становищем у сім'ї. Понад третина жінок одружені, інші – незаміжні або вдови. Для жінок-злочинниць характерна середня і середня спеціальна освіта (до

80%). Зростає кількість злочинниць, які мають вищу освіту. Освітній рівень жінок завжди був вищий за рівень чоловіків, що взагалі характерно для населення країни.

Однією з найбільш поширених морально-психологічних рис жінок-злочинниць є алкогольна і наркотична залежність, дезадаптованість.

Зіставляючи злочинну поведінку чоловіків і жінок, необхідно відзначити, що у перших виділяється логічність, а у других – імпульсивність [3, с.457].

В криміналістичній науці диференціації за статевою ознакою великої уваги не надається, але слідча практика показує, що на формування особливостей поведінки жінки, як при вчиненні злочинів проти життя та здоров'я особи, так і в процесі розслідування впливає не тільки психологічна та фізіологічна різниця між чоловіком та жінкою, але і соціальна роль останніх в суспільстві. Відсутність науково-обґрунтованих рекомендацій особливостей розслідування того чи іншого виду злочинів, вчинених жінками, негативно відбивається на практиці боротьби зі злочинністю.

Зазначені фактори необхідно враховувати і під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій. Тому, процес розслідування злочинів вчинених жінками має свою специфіку.

Так, тактика допиту підозрюваних жінок у вчиненні злочинів відрізняється загальною – як у плануванні даної слідчої (розшукової) дії, так й врахуванні особливостей жіночої психології; формуванні психологічного контакту з допитуваною, наданням допомоги допитуваній жінці в частині відновлення в пам'яті подій, що відбулися.

Особливістю пред'явлення для впізнання жінок, які вчинили злочин є те, що при визначенні тактичних прийомів проведення даної слідчої(розшукової) дій, потрібно враховувати, на відміну від чоловіків більшою мірою не статичні, а динамічні ознаки.

Отже, до особливостей жіночої злочинності належать:

- відносно невелика її питома вага в загальній злочинності;
- вужча «ділянка роботи» порівняно з чоловічою злочинністю;
- менша суспільна небезпека, проте ця тенденція змінюється, оскільки збільшується кількість тяжких злочинів, які вчиняють жінки, і підвищується їх кримінальна роль у змішаній злочинності;
- як і злочинність загалом, злочинність серед жінок «молодшає», тобто збільшується відсоток злочинів, скоєних неповнолітніми або молоддю жіночої статі.

Можна зробити висновок, що особистість жінки-злочинниці – це сукупність соціально-демографічних, соціально-психологічних, моральних і правових властивостей, ознак, зв'язків, відносин, які характеризують особу, яка вчинила злочин. Специфіка запобігання та розслідування злочинів вчинених жінками пов'язані в першу чергу із кримінологічними та криміналістично значимими особливостями особистості суб'єкта, що тягне за собою необхідність розвитку науково-практичних рекомендацій по проведенню слідчих(розшукових) дій.

Список використаних джерел:

1. І. М. Даньшин, В. В. Голіна, М. Ю. Валуйська та ін.; за заг. ред. В. В. Голіни. - Кримінологія: Загальна та Особлива частини: підручник / 2-ге вид. перероб. і доп. - Х.: Право, 2009. - 288 с.
2. Александров Ю.В., Гель А.П., Семаков Г.С. кримінологія : курс лекцій / Ю.В.Александров, А.П. Гель, Г.С. Семаков – К. : МАУП, 2002. – 295с.
- 3.Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : У 3 кн. Кн.2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів / А.П.Закалюк. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – 712с.